

Kwartaalbericht Sociaal Domein

Kwartaalbericht Sociaal domein

Onze gemeente is op veel terreinen een belangrijke aanjager van veranderingen in het sociaal domein. We doen dat samen met professionals in de jeugdhulp, onderwijs, welzijn, GGZ, woningcorporaties en met inwoners zelf. We werken samen in de regio, met vergelijkbare gemeenten in het land en

andere organisaties. Zo ontstaan initiatieven die bijdragen aan een prettige, sociale en gezonde samenleving. De initiatieven zijn gericht op individuele ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. In dit kwartaalbericht leest u over de dagelijkse praktijk, trends en ontwikkelingen.

Voorbereiding inkoop Wmo-licht, beschermd wonen en jeugdhulp 2022

Vanaf 2022 gelden nieuwe inkoopcontracten voor Wmo-licht, beschermd wonen en jeugdhulp. Via de Regionale Inkooporganisatie Zorg (RIOZ) hebben we contracten afgesloten met:

- 53 aanbieders Wmo-licht;
- 25 aanbieders beschermd wonen;
- 3 aanbieders maatschappelijke opvang;
- 119 aanbieders lichte jeugdhulp;
- 34 aanbieders zware jeugdhulp.

We hebben ons, net als de aanbieders, in 2021 voorbereid op de nieuwe manier van werken. Tot 2022 kregen aanbieders regionale voorschotten voor inzet van hulp op basis van de ingeschatte omvang van cliënten van dat jaar. Dit heet lumpsumfinanciering. Aanbieders gaan vanaf 2022 elke maand, op basis van de daadwerkelijk ingezette hulp, facturen sturen naar de gemeente waar hun cliënten wonen. Dit heet p*q financiering.

De medewerkers van de toegang werken vanaf oktober 2021 bij nieuwe hulpvragen al op basis van de nieuwe werkwijze. Dit deden ze omdat veel van de hulpvragen over de jaargrens van 2021 heen gaan. Toegangsmedewerkers kennen sindsdien ook het volume van de in te zetten hulp toe. Vanaf februari 2022 gaan we lokaal de facturen van de aanbieders ontvangen. Met deze nieuwe wijze van bekostiging van hulp krijgen we meer zicht op wat er daadwerkelijk aan hulp in 's-Hertogenbosch wordt geleverd. We kunnen ook gericht kijken waar we samenwerking met basisondersteuning ter preventie en als nazorg van gespecialiseerde hulp kunnen verbeteren.

Tegengaan woekerwinsten

We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk van elke zorgeuro terecht komt bij hulp en ondersteuning en niet als woekerwinsten bij aanbieders belandt. Met de inkoop van jeugdhulp sturen we hierop. Daarom werd 's-Hertogenbosch ook als goed voorbeeld genoemd in de Tweede Kamer, tijdens het Wetgevingsoverleg Jeugd op 29 november 2021. Dat was voor Binnenlands Bestuur aanleiding voor een gesprek hierover met wethouder Huib van Olden.

[Lees het artikel 'Regio Den Bosch voert winstmaximalisatie jeugdzorg in'](#)

Wachttijsten voor jeugdhulp en Wmo (week 48)

Bij toegang jeugdhulp duurt het gemiddeld negen weken voordat een medewerker de aanvraag in behandeling neemt. Dit noemen we de wachttijd. Bij regie jeugdhulp is de wachttijd een week. De gemiddelde wachttijd voor Wmo-voorzieningen (bijvoorbeeld rolstoelen) en huishoudelijke hulp is afgenomen naar drie weken. Voor begeleiding en dagbesteding is de gemiddelde wachttijd bijna gehalveerd tot vier weken. De gemiddelde wachttijd voor beschermd wonen en vraag om regie bij een casus is acht weken. Het verkorten van de wachttijsten is een structureel onderdeel van de managementsturing bij de afdelingen Jeugd en Wmo.

Op 16 juni 2021 werd de motie 'De wachttijsten voor zorg moeten korter' aangenomen. Deze motie is opgepakt. Als eerste stap haalden we informatie op over een aantal zorgprocessen bij

de gemeenten Almere en Bergen op Zoom. In 2022 onderzoeken we dit verder en werken we het uit voor de Bossche situatie. De focus ligt hierbij op het nog meer inwonergericht organiseren van werkprocessen en afhandeltermijnen. Bijvoorbeeld door DigiD te gebruiken voor identificatie en ondertekening van het onderzoeksplan bij jeugdhulp en Wmo. Een tweede voorbeeld is bekijken hoe (digitale) techniek kan helpen om het aanmeldproces voor bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, hulpmiddelen Welzorg en Regiotaxi makkelijker te maken. Ook gaan we onderzoeken onder welke voorwaarden bepaalde hulpmiddelen in onze gemeente kunnen worden gezien als algemeen gebruikelijk. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een toiletstoel. In 2022 informeren we u wat de uitwerking voor de Bossche situatie heeft opgeleverd.

Update van de resultaten van de uitvoeringsagenda Wmo beleidsvisie "s-Hertogenbosch voor iedereen"

Op 2 februari 2021 stelde de gemeenteraad de nieuwe Wmo beleidsvisie "s-Hertogenbosch voor iedereen" vast. De visie geeft richting en kaders aan. Ook benoemt het een aantal beleidsopgaven. Deze beleidsopgaven bundelden we in een uitvoeringsagenda. Hieronder geven we een update van de eerste resultaten die we samen met onze maatschappelijke partners hebben behaald.

Oog hebben voor gevoelens van eenzaamheid in de uitvoering

Medewerkers van Koo letten in gesprek met inwoners op signalen van eenzaamheid en kijken of hulp daarbij is gewenst. Ze kennen de organisaties in onze gemeente waar deze inwoners terecht kunnen en verwijzen ze door naar passende hulp. Ook medewerkers van de toegang nemen signalen van eenzaamheid op in hun onderzoeksplan. Ze verwijzen gericht door en bij latere contacten met de inwoner komen ze er op terug.

Farent geeft, vanuit het [Infopunt Eenzaamheid](#), workshops aan onze uitvoeringspartners over signaleren van en handelen bij eenzaamheid. In

2021 gaven zij zeven workshops aan professionals van onder andere Vivent, Reinier van Arkel, 'S-SPORT en buurtteam Maaspoort.

Het infopunt heeft, in de periode van 1 januari tot 1 november 2021, 129 meldingen over eenzaamheid ontvangen. Dit kunnen meldingen zijn van inwoners en professionals. In de nieuwe contracten voor specialistische hulpverlening is, in het programma van eisen, specifiek de aandacht voor eenzaamheidsgevoelens en sociaal isolement bij inwoners opgenomen.

Mantelzorgondersteuning

Het aantal inwoners dat geregistreerd staat voor mantelzorgondersteuning is het afgelopen jaar toegenomen tot 3.600. Deze mantelzorgers ontvangen maandelijks een nieuwsbrief met informatie over mogelijkheden van ondersteuning en activiteiten. Eind augustus 2021 is de lot-genotengroep 'Mantelzorg de Baas' gestart. Ook zijn de workshops 'De weg vinden in zorgland' en 'Mantelzorg en overbelasting' aangeboden.

Daarnaast hadden we de ambitie om meer in te zetten op respijtzorg om overbelasting van mantelzorgers tegen te gaan. Door de coronamaatregelen was het regelen van logeerszorg moeilijker. Waar mogelijk is ter vervanging [Mantelaar](#) ingezet: een vorm van flexibele respijtzorg aan huis. Voor ondersteuning en ontlasting van de zorgvragers en hun mantelzorgers zijn ook vrijwilligers van de Vrijwillige Thuishulp (VTH) ingezet. In het vorige kwartaalbericht las u al over de inzet voor mantelzorgers met een andere culturele achtergrond.

Thuis in de Wijk

Voor het project 'Thuis in de Wijk' werken we onder andere samen met woningcorporaties, Novadic-Kentron, Cello, Reinier van Arkel en Farent. Hiermee willen we snel een oplossing vinden voor inwoners met een acute zorgnood en/of verward gedrag. Professionals organiseren zich rond deze inwoner zodat oplossingen worden bereikt die duurzaam verder helpen. Dit is in het belang van de inwoner en de omgeving. Ook blijken deze oplossingen vaak economisch voordelig. Denk bijvoorbeeld aan het herstellen van

basisbehoeften waardoor een zorgindicatie niet meer nodig is. Of aan het faciliteren van een time out-plek voor de inzet van noodzakelijke zorg. Het doel is om, samen met de inwoner, te doen wat nodig is. Dit vraagt handelingsvrijheid en financiële ruimte voor professionals en organisaties die deze werkwijze in de praktijk uitvoeren.

De werkwijze wordt inmiddels met succes toegepast in de wijken Zuidoost, Noord en West. Professionals voelen gezamenlijke verantwoordelijkheid en vanuit intensieve samenwerking worden passende oplossingen gevonden. We hopen te bereiken dat 'Thuis in de Wijk' groeit van een project naar een duurzame werkwijze, waarbij we domein overstijgend samenwerken in de wijk. Het jaar 2022 gebruiken we om de werkwijze te borgen in de bestaande structuren in de organisaties.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Sinds 2020 is 's-Hertogenbosch koplopergemeente in het vergroten van de bekendheid, positionering en vindbaarheid van onafhankelijke cliëntondersteuning voor inwoners. De afgelopen maanden onderzochten we de behoeften van inwoners aan onafhankelijke cliëntondersteuning. Er worden nu stappen gezet zodat het aanbod van onafhankelijke cliëntondersteuners straks beter vindbaar en bekender is. Vanaf januari wordt daarvoor, samen met andere gemeenten in de regio Noordoost Brabant, een campagne opzet. Hiermee willen we de vraag naar onafhankelijke cliëntondersteuning en het bestaande aanbod beter op elkaar laten aansluiten.

Perspectief voor jeugd en jongeren

Om het perspectief voor jeugd en jongeren verder te vergroten, is besloten om in 2021 en 2022 een bedrag van € 367.908 te investeren in de programma's Samen Gezond en Gelijke Kansen. In totaal gaat het om tien verschillende interventies.

Binnen het programma Gelijke Kansen richten deze interventies zich op het uitbreiden van het schooljongerenwerk naar meer vmbo-scholen en de uitbreiding van het programma PO-VO

naar alle basisscholen in West en de Graafsewijk. Ook breiden we het programma Brug naar de Brugklas uit naar alle basisscholen in West. Verder investeren we in het aanbod van urban activiteiten, waaronder rap en spoken word.

Als het gaat om het programma Samen Gezond, richten we ons met de regeling op een aantal beweegactiviteiten. Zo worden van het geld nieuwe materialen voor sportactiviteiten aangeschaft, zoals springkussens, monkeyboxen en Nerf War-materialen. Hiermee kunnen kinderen op basisscholen bij de sportlessen een life game spelen. Ook laat de Sportalliantie Rosmalen-Nuland-Vinkel jongeren in vier wijken kennismaken met sporten om ze zo te stimuleren om bij een vereniging te gaan sporten. Dat doen ze met het programma Probeer Een Keer iets Anders (PEKIA). Verder start in het voorjaar een nieuwe Lifestyle Challenge, waarbij ongeveer dertig jongeren aan een gezondere leefstijl werken. Dit doen ze door vijf maanden lang, twee keer per week te sporten. De challenge wordt afgesloten met een break out run.

Enkele van deze activiteiten worden verderop in dit Kwartaalbericht toegelicht.

Gezondheid

Samen Gezond 's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch wil een gezonde gemeente zijn. Als de gezondheid van inwoners verbetert, dan nemen de veerkracht en kansen om mee te doen toe. Dat doen we niet alleen als gemeente. Samen met inwoners en partners zetten we ons in voor meer gezonde en gelukkige jaren voor onze inwoners en het verkleinen van de gezondheidskloof. Het programma Samen Gezond 's-Hertogenbosch richt zich op drie pijlers: gezonde leefstijl, meedoen en gezonde leefomgeving.

Extra inzet om te sporten en te bewegen

Met aanvullende ruimte voor gezonde leefstijl en gezonde leefomgeving voor jeugd en jongeren, is in het vierde kwartaal van 2021 extra ingezet op mogelijkheden om te sporten en bewegen. Het is juist nu belangrijk om fysiek en mentaal gezond te blijven. We hebben nieuwe sporttoestellen en -materialen ingezet in de wijken waar dat het meest nodig was. We hebben een groot aanbod voor inwoners om mee te blijven doen en in beweging te blijven. Dat doen we bijvoorbeeld met de Lifestyle Challenge, waarbij jongeren worden uitgedaagd om meer te gaan bewegen, en via Den Bosch Actief. Deze activiteiten vallen onder de pijlers gezonde leefstijl, meedoen en gezonde leefomgeving.

Probeer Een Keer iets Anders (PEKIA)

Het sportprogramma PEKIA is 13 september 2021 gestart. Acht weken lang konden jongeren tussen de 12 en 23 jaar iedere twee weken verschillende sporten bij sportverenigingen uitproberen. Dit initiatief was er, omdat uit onderzoek bleek dat jongeren flexibel willen sporten en meerdere sporten willen uitproberen. Lokale sportaanbieders verzorgden het aanbod. Elke sport probeerden de jongeren twee weken uit en daarna gingen ze door naar een andere. In de acht weken kwamen vier sporten aan bod: golf, rugby, skaten en tennis. Dit programma is een samenwerking tussen Sportalliantie, 'S-PORT, verenigingen en PowerUp073. PEKIA valt onder de pijler gezonde leefstijl.

MET SPORTPROGRAMMA PEKIA PROBEERDEN JONGEREN VIER VERSCHILLENDE SPORTEN UIT, WAARONDER RUGBY.

Koken en bakken met familiebedrijf Appèl

Appèl heeft zich aangesloten bij Hambaken Connect. Het familiebedrijf gaat elke maand een workshop geven aan jonge deelnemers van de kookclub om ze vaardiger en zelfstandiger te maken bij gezondheid en koken. Samen met Appèl is een themaprogramma opgesteld. De focus ligt op gezonde en betaalbare ingrediënten en wat je daarmee kan maken. Ook wordt uitgelegd welke voedingsstoffen er zijn en wat ze betekenen voor ieders welzijn en gezondheid. Medewerkers van Appèl, zoals een kok en diëtiste, sluiten maandelijks aan om samen met de kinderen preventief aan de slag te gaan. Het programma staat nog in de kinderschoenen en wordt door ervaringen en evaluaties verder ingevuld. Daarin is er ook een rol weggelegd voor de ouders van de deelnemende jongeren. *Dit initiatief valt onder de pijlers gezonde leefstijl en meedoen.*

Een gezonde leefomgeving voor gezonde keuzes

We zorgden in het vierde kwartaal van 2021 als gemeente ook voor meer bomen en meer groen. We maakten de keuze voor fietsen en wandelen de vanzelfsprekende keuze, door de aanleg van meer fietspaden en -routes. We werken hiermee ook aan het Schone Lucht Akkoord. Het doel van dit akkoord is om de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. *Deze acties vallen onder de pijler gezonde leefomgeving.*

Resultaten Stoptober

Ook dit jaar is er door de GGD volop ingezet om mensen de stimuleren te stoppen met roken in de maand oktober. Twee stoppers uit de regio Hart voor Brabant zijn gevolgd. Filmpjes van hen zijn gedeeld om ook andere stoppers te ondersteunen. In [de eerste video](#) stellen de stoppers zich voor. In [de tweede video](#) vertellen zij over hun ervaringen tijdens het stoppen. In [de laatste video](#) vertellen ze hoe succesvol Stoptober voor ze was.

Ook is in oktober [het webinar 'Rookvrije gemeente'](#) georganiseerd voor gemeenteambtenaren die aan de slag gaan met de Rookvrije Omgeving. Daarnaast is in de wijken Noord en Oost, in samenwerking met Sinefuma, een laagdrempelig aanbod om te stoppen met roken georganiseerd.

Hieraan deden vijftien inwoners mee. Via een interactieve kraam in het Jeroen Bosch Ziekenhuis hebben nog eens tien inwoners zich aangemeld voor traject om te stoppen met roken. *Stoptober valt onder de pijler gezonde leefstijl.*

Uitgaan van de kracht van inwoners zelf

Inwoners weten wat voor hen belangrijk is. Zij weten dus ook wat nodig is om iedere dag zo fijn mogelijk te leven. En als dat even niet lukt, zijn er organisaties die kunnen helpen. Dit netwerk bouwen we steeds verder uit. Hierbij leren we van en innoveren we met zorgpartners, onderwijspartners, welzijnsinstellingen en ondernemers uit onze gemeente. Talent en betrokkenheid van inwoners vormen de input voor onze aanpak Triple I in drie wijken. Bij Wijkplein Oost zijn buurtbewoners zelf aan de slag met de ontmoetingsruimte. Van samen het idee uitwerken, tot lampen maken en tegels zetten: inwoners kwamen er zelf achter hoeveel ze kunnen en hoe leuk het is om dit samen te doen. In kwartaal vier van 2021 zijn ook inwoners van de wijk Hambaken aan de slag gegaan met hun ideeën voor een fijne buurt. *Deze initiatieven van buurtbewoners vallen onder de pijlers meedoen en gezonde leefomgeving.*

BUURTBEWONERS KNAPTEN SAMEN DE ONTMOETINGSRUIMTE VAN WJKPLEIN OOST OP.

Gezond leven in Boschveld

Wie weet nou beter wat er nodig is in een wijk, dan een inwoner van die wijk zelf? Lindsey woont in Boschveld. Met wethouder Ufuk Kâhya, die zelf ook in de wijk woont, ging ze in gesprek over gezondheid in hun wijk. De verhalen, drijfveren en talenten van inwoners zelf, zijn de motor van het programma Samen Gezond 's-Hertogenbosch. Want meer gezonde en gelukkig jaren voor iedereen, daar doen we het tenslotte voor.

Actief in de wijk

Lindsey woont al twaalf jaar in Boschveld, samen met haar man, dochter (12) en zoon (9). Ze is een actieve vrijwilliger. Zo was ze medeoprichter van Boschveld Actief en begeleidt ze kinderen die zwerfafval opruimen. Ook is ze beheerder van BBS Boschveld. "Een gezonde leefstijl houdt mij bezig", vertelt ze. "Vooral de gezondheid van kinderen. Ik heb door mijn vrijwilligerswerk wel geleerd dat iedereen het belangrijk vindt en dat iedereen er een andere definitie voor heeft. Zeker hier in Boschveld, wat bij uitstek een multiculturele buurt is."

In het zweet werken in Boschveld

Er zijn soms bootcamp-groepjes in de buurt actief. 's Ochtends voor achten en in de namiddag zijn ze er ineens: mannen en vrouwen die zich in het zweet werken. Waar dat initiatief vandaan komt? Ze hebben geen idee. "Maar leuk is het wel", zegt Lindsey. "Met een grote groep Boschveldse dames van allerlei nationaliteiten en generaties deden we aan Zumba mee. Tot de docent er ineens mee stopte. Dat mis ik nu wel. Als we een nieuwe docent vinden, dan hebben we zo weer een groep bij elkaar."

Watertappunt dicht bij Kees

Water is een belangrijk thema binnen het programma Samen Gezond. Lindsey pleit ook voor een watertappunt in de wijk: "Er is een plan in de maak voor zo'n tappunt. Dicht bij de boom van Kees, de boom die geplant is ter nagedachtenis aan Kees Heemskerk. Een van de meest betrokken mensen van Boschveld, die heel veel voor de buurt betekende. Het zou tocht mooi zijn, als we dat snel voor elkaar krijgen."

Lees het hele verhaal van Lindsey in de Buurkrant Boschveld

BUURTGENOTEN LINDSEY EN WETHOUDER UFUK KÂHYA MET ELKAAR IN GESPREK. FOTO: ANGELINE SWINKELS.

Signaleren van en handelen bij (vermoedens van) mensenhandel

Veilig Thuis Brabant Noordoost richtte in 2021 een meldpunt mensenhandel op. Iedereen met vermoedens van of vragen over binnenlandse mensenhandel kan daarmee contact opnemen.

Ruim een jaar geleden kreeg Humanitas de kans door te ontwikkelen op het gebied van preventief aanbod voor professionals. MEE heeft veel kennis in huis als het gaat over mensen met een licht verstandelijke beperking. Een groot aantal slachtoffers van mensenhandel blijkt een licht verstandelijke beperking te hebben. De keuze om de handen ineen te slaan, was dan ook snel gemaakt.

Inmiddels is er een mooie training ontwikkeld voor docenten en professionals in het sociale domein. Het hoofddoel van de training is bewustwording vergroten en aandacht vragen voor de meldroute. Hiermee willen we de twijfel om te handelen bij professionals verkleinen om zo mogelijk mensenhandel eerder te herkennen. De training is al meerdere keren gegeven en reacties van deelnemers zijn erg positief.

Verbouwing Koo-wijkplein De Kiek

De Kiek is een van de wijkpleinen van Koo met de meeste bezoekers. Ook is het een belangrijke voorziening voor inwoners in de Barten en in Oost. Iedereen kan hier terecht met vragen over bijvoorbeeld zorg, inkomen en wonen. Wijkplein De Kiek wordt van 10 januari tot half maart 2022 verbouwd. We knappen De Kiek op, zodat het gebouw voldoet aan de eisen van deze tijd. Zo is het na de verbouwing brandveiliger en beter toegankelijk voor mensen in een rolstoel.

Direct omwonenden van het wijkplein zijn hierover geïnformeerd met een flyer die bij ze thuis is bezorgd. Daarnaast zijn ook inwoners van Oost en vaste bezoekers van De Kiek op de hoogte gebracht. Hiervoor zijn ansichtkaarten verstuurd, nieuwsberichten in verschillende media geplaatst (onder andere in de wijkkrant Oost) en is social media ingezet. Tijdens de verbouwing van De Kiek kunnen inwoners voor informatie en advies terecht bij het Koo-wijkplein in de binnenstad (Bethaniestraat 2).

DE VERBOUWING VAN DE KIEK START OP 10 JANUARI 2022 EN DUURT ONGEVEER TWEE MAANDEN.

Opgroeien en talentontwikkeling

Programma Gelijke Kansen

's-Hertogenbosch staat bol van de talenten. Helaas krijgen niet alle kinderen dezelfde kansen bij het ontdekken van hun talenten. Ieder kind verdient een omgeving waarin het zijn talent optimaal kan ontwikkelen. Daar waar zo'n omgeving niet vanzelfsprekend is, willen wij meer mogelijk maken. Op school, in de wijk en thuis. Als gemeente doen we dat niet alleen. In het programma Gelijke Kansen werken we samen met onze partners aan fundamentele veranderingen voor kinderen en hun omgeving, door belemmeringen weg te nemen en positieve ervaringen toe te voegen.

Werksessie Gelijke Kansen

Op 4 november 2021 vond de tweede bijeenkomst van de Gelijke Kansen Community plaats. Na de inspirerende Meet Up van eind september, was het nu tijd om echt aan het werk te gaan. Ruim zestig bestuurders en uitvoerders uit het onderwijs, opvang, cultuur, sport, zorg en welzijn gingen aan de slag met concrete ideeën voor de actieagenda Gelijke Kansen. De verschillende groepen waren erg divers ingedeeld, waardoor partners gestimuleerd werden om domein overstijgende ideeën te bedenken. Die ideeën zijn nodig om in februari 2022 tot een daadkrachtige, duurzame actieagenda te komen. Een gedragen, gezamenlijke agenda waar de hele community de schouders onder zet en waarin integraal wordt gewerkt aan gelijke kansen voor al onze kinderen.

Sterk vmbo en pro

'Sterk vmbo en pro' is een collectief van vijf scholen in 's-Hertogenbosch. Het doel van dit collectief is om samen het beroepsgericht vmbo en het praktijkonderwijs in de gemeente op de kaart zetten. De vijf betrokken scholen zijn de Bossche Vakschool, Yuverta vmbo, Praktijkschool De Rijzert, het Dieze College en het Van Maerlant. Zij werken samen om trots en talent bij leerlingen aan te moedigen en om een zo rijk mogelijke voedingsbodem te creëren waarop zij kunnen groeien. In september 2021 is daarom 'Sterk vmbo en pro' gestart. De verbinding is gelegd en het gezamenlijke doel is geformuleerd. Nu werkt de stuurgroep toe naar een convenant dat begin 2022 ondertekend wordt.

Jongerenwerkers op het vmbo

Het afgelopen jaar heeft het jongerenwerk als pilot gedraaid op de Bossche Vakschool (BVS). In deze periode waren drie jongerenwerkers dagelijks aanwezig op de BVS, waarbij ze direct contact hadden met zowel de jongeren als met het onderwijspersoneel. De geluiden over deze pilot zijn zeer positief. Dit schooljaar wordt de pilot uitgebreid met nog twee voortgezet onderwijs scholen: Praktijkschool De Rijzert en Yuverta vmbo. Deze uitbreiding past binnen ons beeld op het versterken van de samenwerking tussen jongerenwerk en het voortgezet onderwijs.

Hackathon 'Challenge to Change'

Op donderdag 18 november 2021 presenteerden verschillende teams, van onder andere het Koning Willem 1 College, De Bossche Vakschool

en de Sancta Maria Mavo, hun plannen voor meer gelijke kansen voor jongeren. Dit deden zij tijdens de 'Challenge to Change' van het Erasmus+ project 'Play Equal'. Er waren ideeën over een beter klimaat, minder armoede, anoniem solliciteren en groenere klaslokalen. Wethouder Ufuk Kâhya sprak alle deelnemende teams digitaal toe en nodigde jongeren uit om zich uit te spreken, ook over moeilijke thema's zoals gelijkheid van kansen.

Onderzoek naar basisschoolkeuze ouders

Het onderzoek naar de schoolkeuze van ouders in de buurten Boschveld en Deuteren is afgerond. Uitkomsten van de afgenomen wijk- en buurt-monitor in 2018 waren de aanleiding voor dit onderzoek. Voor het onderzoek zijn vier buurten met elkaar vergeleken. Daaruit bleek dat het aandeel leerlingen dat naar een basisschool gaat die ten minste driehonderd meter verder weg is dan de dichtstbijzijnde school, in Boschveld en in Deuteren relatief hoog is. De reden om voor een bepaalde school te kiezen, bleek in vrijwel alle buurten hetzelfde: de visie van de school spreekt aan, de school is dichtbij, kinderen gaan goed met elkaar om en de leerkrachten gaan prettig om met de kinderen. De uitkomsten zijn besproken in het bewonersoverleg Boschveld en met de locatiedirecteur van KC Boschveld. KC Boschveld tikkert aan de weg om haar positie in de wijk te versterken. Ook de ruimtelijke ontwikkelingen in de buurt hebben een positieve invloed op de aanmeldingen voor KC Boschveld. Meer over de uitkomsten van het onderzoek is te lezen in [het rapport 'Onderzoek naar basisschoolkeuze ouders'](#).

City Deal Kennis Maken

Op donderdag 7 oktober 2021 gingen studenten van Avans Hogeschool en het Koning Willem 1 College samen aan de slag met de challenge 'Bevorderen Leesplezier'. Dezelfde challenge werd ook gedaan in Breda en Tilburg. Natuurlijk waren de bibliotheken hierbij aangesloten.

De vraag voor die dag was: wat is het beste idee om het leesplezier onder jongeren te stimuleren?

Aan het eind van de dag presenteerden de studenten hun ideeën aan een vakkundige jury en werden de winnaars gekozen. Annette Janssen en Roy Franssen van Huis73 zijn heel blij dat door deze challenge een doelgroep wordt aangesproken die een speciale interesse heeft. Goed dat juist leeftijdgenoten hierover nadenken. We kijken terug op een fijne en intensieve samenwerking. Het blijft niet bij deze challenge. We zien dit als startpunt voor een mooie samenwerking om leesplezier onder jongeren aan te moedigen.

STUDENTEN DACHTEN SAMEN NA HOE ZIJ LEESPLEZIER BIJ LEEFTIJDGENOTEN KUNNEN AANMOEDIGEN.

Urban dance-vloeren

Veel sportfaciliteiten in de openbare ruimte worden niet gebruikt door meiden tussen de twaalf en zestien jaar. Om deze meiden te stimuleren om er meer gebruik van te maken, zijn vlak voor de zomervakantie op vier plekken tijdelijke urban dance-vloeren neergelegd. Dat gebeurde bij de Oosterplas, 4West, in de Hambaken en op de Tramkade. De vloeren werden in de zomer goed gebruikt. Zo kwamen bij jongerencentrum 4West elke week vijf meiden om te dansen en TikTok-video's op te nemen. Op 22 september 2021 was er op de Tramkade een dancebattle tussen jongeren uit verschillende wijken. West won de battle en daarom komt bij jongerencentrum 4West de definitieve urban dance-vloer te liggen.

Cityboost

Masterchef van de Buurt

Op 2 november 2021 was het dan eindelijk zover. Na een uitgebreide voorbereiding kon de Cityboost-aanvraag 'Masterchef van de Buurt'

van start. Vijf teams gingen elke week de strijd aan op de Bossche Vakschool. Iedere dinsdag leerde Abdel hen een gerecht koken. Abdel is vrijwilliger bij PowerUp073 en professioneel kok, en deed de Cityboost-aanvraag. Hij leerde de jongeren belangrijke vaardigheden, zoals mes- en snijtechnieken, en de perfecte manier om vlees, vis en groente te bereiden. Op donderdag volgde dan de battle: jongeren maakten de gerechten die ze op dinsdag hadden geleerd. Een jury, onder leiding van Abdel, beoordeelde de gemaakte gerechten. Tijdens de finale op 16 december werd Noura bekroond tot eerste Masterchef van de Buurt.

Meer kleur en duurzaamheid in de Gestelse buurt

Hoe maak je een grijze buurt kleurrijker en duurzamer? Dat hield Yussra (20), die in de Gestelse buurt woont, bezig. Haar oplossing? Bloempotten met plantjes en kruiden uitdelen aan buurtbewoners, om de buurt zo groener en kleurrijker te maken. Hiervoor diende ze een Cityboost-aanvraag in. Samen met PowerUp073, Cityboost en de Groene Plaatsmakers ging Yussra hiermee aan de slag. Op 28 oktober 2021 kon ze buurtbewoners blij maken met wat groen voor op het balkon. Yussra is ontzettend tevreden en ziet mogelijkheden om door te gaan met het vergroenen van de buurt. Bijvoorbeeld door een moestuin aan te leggen. Bij het uitdelen van de plantjes reageerden de buurtbewoners positief op dat idee.

YUSSRA ZORGDE ERVOOR DAT HAAR BUURT MEER KLEUR KREEG. FOTO: SANDRA PEERENBOOM.

Jongerenambassadeurs

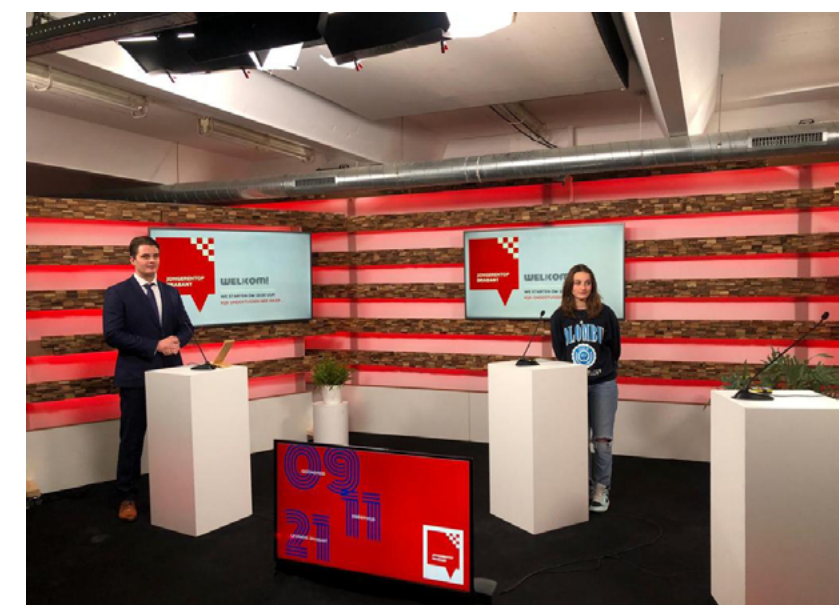
Brabantse Jongerentop

De Bossche jongerenambassadeurs hadden op 9 november 2021 een primeur. Samen met de provincie en de gemeente organiseerden ze de eerste Brabantse Jongerentop. De lange weg om dit te organiseren, werd ooit gestart door een jongerenambassadeur die vond dat Brabantse jongeren ook hun mening aan de provincie moeten kunnen geven. Met hulp van de provincie is het de ambassadeurs gelukt om een mooie, digitale top neer te zetten. Er waren zeventig inschrijvingen en vijfenveertig deelnemers. Tijdens de top gaven de jongeren adviezen aan de provincie over gezondheid, onderwijs en werk, en een levendig Brabant. Gedeputeerde Stijn Smeulders ontving alle adviezen en zette deze door om de ideeën niet verloren te laten gaan. De deelnemers waren enthousiast om de Jongerentop vaker te organiseren. Een groot succes dus.

Jongerentop: adviezen over gezondheid

Jongerentop: adviezen over onderwijs en werk

Jongerentop: adviezen over een levendig Brabant

TIJDENS EERSTE BRABANTSE JONGERENTOP GAVEN JONGEREN ONLINE ADVIES AAN DE PROVINCIE OVER ONDER ANDERE ONDERWIJS EN WERK.

24 uur natuur

Hoe krijg je jongeren meer geïnteresseerd in de natuur? Die vraag stelde Instituut voor natuur-educatie en duurzaamheid (IVN) 's-Hertogenbosch eind 2020 aan de jongerenambassadeurs. De groep stelde zelf voor om 24 uur de natuur in te duiken, om zo dingen te leren en een gezellige tijd te hebben. Na een goede voorbereiding was het eind september 2021 zover. Met camping FF-R-Uit als thuisbasis brachten zo'n 25 jongeren met gidsen van IVN 's-Hertogenbosch 24 uur in de natuur bij het Engelermeer door. Daarbij leerden ze alles over de flora en fauna van dat gebied. De betrokken jongerenambassadeurs waren erg tevreden hun 24 uur in de natuur en willen het in de toekomst misschien vaker organiseren.

JONGERENAMBASSADEURS TROKKEN 24 UUR DE NATUUR IN, SAMEN MET IVN 'S-HERTOGENBOSCH.

Workshops Scratch en Micro Bit

Leerlingen die huiswerkbegeleiding of onderwijs-ondersteuning krijgen van Hambaken Connect, konden op 11 en 14 oktober 2021 meedoen aan workshops over programmeren. Deze werden gegeven door partner DesignWeek@School. De leerlingen gingen aan de slag met programmeren en leerden bijvoorbeeld een simpel computer-spel of een stappenteller maken. Ze hadden het nog niet eerder gedaan, maar waren enthousiast over deze uitdaging en blij met resultaat. Na de workshops gaf een aantal leerlingen aan meer te willen leren over programmeren. Hambaken Connect bekijkt daarom de mogelijkheden om hier een vervolg aan te geven.

Bossche Jeugdparlement

Vanwege de coronamaatregelen kond het Bossche Jeugdparlement een jaar lang niet doorgaan. Op 12 november 2021 kon het wel weer en was er een fysieke bijeenkomst. Leerlingen van middelbare scholen brachten mooie onderwerpen onder de aandacht. Over die onderwerpen werden negen pitches gehouden. Bij de bijeenkomst waren beleids-medewerkers van de gemeente die zich bezighouden met deze onderwerpen. Ook wethouder Ufuk Kâhya was erbij en reageerde op iedere pitch.

De parlementsleden kozen zes thema's om mee aan de slag te gaan:

- zwerfafval en afvalscheiding;
- eenzaamheid onder jongeren;
- gebruik van lachgas;
- eenzaamheid onder ouderen;
- LHBTIQ+;
- online privacy.

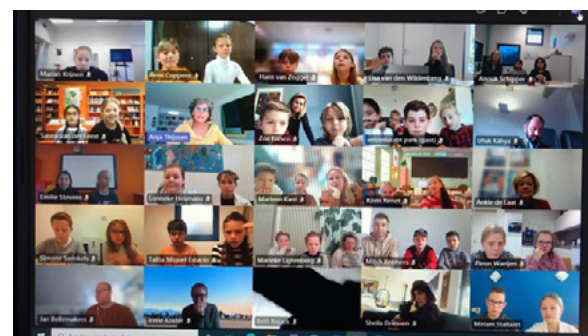
Per thema is een commissie gevormd. In het voorjaar van 2022 presenteren de commissies hun ideeën.

Website van het Bossche Jeugdparlement

Bossche Kinderparlement

Het Bossche Kinderparlement kwam op 19 november 2021 online bij elkaar. Leerlingen van de basisschool gaven presentaties over drie onderwerpen:

- Je mag zijn wie je bent;
- De stem van jongeren;
- Aandacht voor LHBTIQ+.

DOOR DE CORONAMAATREGELEN KWAM HET BOSSCHE KINDERPARLEMENT ONLINE BIJ ELKAAR.

Namens de gemeente was wethouder Ufuk Kâhya aanwezig bij het Kinderparlement. Ankie de Laat, lid van het College van Bestuur van de ATO Scholenkring, was er namens de schoolbesturen. Ook waren betrokken beleidsmedewerkers van de gemeente aanwezig. Zij werken de onderwerpen de komende maanden verder uit, samen met de commissies van leerlingen. In het voorjaar van 2022 presenteren de commissies hun plannen en ideeën, en bieden ze deze aan de wethouder en schoolbesturen aan.

Website van het Bossche Kinderparlement

Start nieuwbouw KC Aan de Oosterplas

22 november 2021 plaatsten leerlingen een tijdscapsule onder de nieuwbouw van KC Aan de Oosterplas. Het plaatsen van de tijdscapsule was onderdeel van de eerste handeling voor de nieuwbouw van dit kindcentrum. Leerlingen vulden de capsule met persoonlijke berichten en wensen. Ook wethouder Ufuk Kâhya stuurde een persoonlijk bericht in voor de tijdscapsule.

Het Kindcentrum Aan de Oosterplas heeft een vloeroppervlak van 3.800 m2. In het gebouw is ruimte voor basisonderwijs, kinderopvang en twee gymzalen. De nieuwbouw vervangt de huidige gebouwen van de basisscholen Oberon en Aquamarijn. Naar verwachting wordt de nieuwbouw begin 2023 opgeleverd. Dan kunnen de leerlingen verhuizen naar het nieuwe gebouw.

Moeders ontmoeten Moeders

Om alle moeders een kansrijke start te geven, zijn de consultatiebureaus in de Groote Wielen en de Helftheuvel begonnen met Moeders ontmoeten Moeders. Dit zijn bijeenkomsten voor moeders die graag in contact willen komen met andere moeders in de wijk. Zo kunnen ze vragen stellen aan elkaar en ervaringen uitwisselen over bijvoorbeeld de ontwikkeling van het kind, het moederschap en alledaagse dingen in de opvoeding. Als ze willen, kunnen ze na de bijeenkomsten contactgegevens uitwisselen en ook buiten de bijeenkomsten ervaringen uitwisselen en activiteiten ondernemen.

Het eerlijke gesprek over zwangerschap

Als vrouwen in een kwetsbare situatie met problemen op diverse gebieden zwanger worden, tekent zich een groot leed af. Onbedoelde of ongeplande zwangerschappen bij gezinnen in deze situatie hebben vaak negatieve gevolgen voor ouder en kind. Wat dit kan voorkomen, is het maken van een bewuste keuze over het moment van zwanger worden. Als professional is het daarom belangrijk om een eerlijk gesprek aan te gaan over anticonceptie, kindwens en zwangerschap. Op 19 oktober 2021 organiseerde de GGD een bijeenkomst om professionals te stimuleren om dit eerlijke gesprek te voeren. Hierbij waren jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en MEE cliënt-ondersteuners aanwezig.

Sommige zorgverleners voelen een terughoudendheid als het gaat over deze onderwerpen. Ze vinden het te persoonlijk en de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner. Door het gespreksonderwerp regelmatig aan te halen, verdwijnt de schaamte en wordt het normaler om hierover te praten. Tijdens de bijeenkomst kregen de professionals handreikingen aangeboden om een eerlijk gesprek te voeren en goede informatie te bespreken. Hierdoor kunnen zij ervoor zorgen dat vrouwen een bewuste keuze kunnen maken en zelf de regie houden over hun kindwens.

Jeugdigen en gezinnen met complexe problemen sneller de juiste hulp

Wethouder Huib van Olden tekende in november, namens de gemeenten in de regio Noordoost Brabant, een overeenkomst voor de doorontwikkeling van het Bovenregionaal Expertisenetwerk Brabant/Zeeland. Het doel van deze overeenkomst is om sneller de juiste hulp te bieden aan jeugdigen en gezinnen met zeer complexe problemen.

Kwetsbare kinderen en gezinnen krijgen jeugdhulp vanuit de eigen gemeente. Als de problematiek heel moeilijk is, kan binnen de regio de hulp van het expertteam overleg passende hulp worden ingeschakeld. Dit is een overleg met experts vanuit verschillende jeugd-

zorgaanbieders. Het doel van het overleg is om voor elk kind, ongeacht de complexiteit van de zorgvraag en wachtlijsten, op korte termijn passende hulp te organiseren.

Soms lukt het niet de juiste zorg te organiseren. Er is bijvoorbeeld geen plaats, de hulp is niet beschikbaar in de eigen regio of bestaat (nog) niet. Het kan ook zijn dat tijdens het wachten de problemen zijn verergerd of veranderd, waardoor een vrijgekomen behandelplek niet meer past en iemand opnieuw achter in een andere rij moet aansluiten. In dit soort situaties zorgt het Bovenregionaal Expertisenetwerk voor doorbraken. Ook wordt geleerd van de situaties die zich voordoen. Zo is in de toekomst op lokaal niveau kennis aanwezig om soortgelijke situaties te voorkomen of goed aan te pakken.

Participatie en daginvulling

Vrijwilligers

Dag van de Vrijwilliger

7 december 2021 was de Dag van de Vrijwilliger. Een mooi moment om de 44.000 vrijwilligers uit onze gemeente extra te bedanken. Zeker dit jaar, want 2021 was ook nog eens het nationale Jaar van de Vrijwilliger.

Online uitzending

Om de vrijwilligers uit 's-Hertogenbosch te bedanken stond een feestelijke bijeenkomst in de Orangerie gepland. Door de huidige coronamaatregelen verschuift dit samenzijn naar 2022. Toch lieten we deze dag niet zomaar voorbijgaan. Alle vrijwilligers en andere geïnteresseerden konden op de Dag van de Vrijwilliger vanaf 19.00 uur kijken naar een online uitzending die speciaal voor hen was gemaakt. Met onder andere een inspirerende lezing van Hanna Verboom.

[Bekijk de speciale online uitzending](#)

Groot 'dank je wel' op het Stadhuis

Op de Dag van de Vrijwilliger hingen op het Stadhuis twee grote banieren om vrijwilligers te bedanken voor hun hartverwarmende inzet. Zo kon iedereen zien hoe belangrijk het werk is dat vrijwilligers doen. De banieren bleven twee weken hangen.

VRIJWILLIGERS WERDEN GROOTS BEDANKT IN DE BINNENSTAD MET TWEE BANIEREN OP HET STADHUIS.

Vrijwilligerskatern bij de Bossche Omroep

Bij de Bossche Omroep van 8 december verscheen een speciaal vrijwilligerskatern. Hierin lieten we zien wat vrijwilligers doen in onze gemeente en hoe belangrijk ze zijn voor onze samenleving. Vrijwilliger Marion Kerkhoff, alias Bluem, schreef speciaal voor het katern een prachtig gedicht. Een greep hieruit:

*door de eeuwen heen
krijgt een stad pas een hart
wanneer het wordt gedragen
door duizenden handen*

[Lees het vrijwilligerskatern online](#)

Jaar van de Vrijwilliger

In 2021 is er uitgebreid aandacht geweest voor vrijwilligers in onze gemeente. Een deel van hen werd bijvoorbeeld geportretteerd in verschillende media of gebeld tijdens de waarderingstour door wethouder Ufuk Kâhya. Ook waren er verschillende campagnes om nieuwe vrijwilligers te werven, waaronder Maatjes en Blik Vrijwilligers. Daarnaast bood de VrijwilligersAcademie073 extra workshops aan. Hierover kon u al lezen in het vorige kwartaalbericht.

Galant zet in op flexibel vrijwilligerswerk

In 2021 startte Galant met de (online) training 'Flexibel vrijwilligerswerk' voor vrijwilligersorganisaties. Tijdens de training worden weerstanden over dit thema besproken, praktische oplossingen gezocht en kansen in kaart gebracht. De organisaties inspireren en helpen elkaar, zodat goede ideeën breed worden gedeeld. Stichtingen en verenigingen denken vaak van binnen naar buiten. Ze werken volgens hun eigen structuur en regels, en de vrijwilligers passen zich aan. In de training is er daarom juist ook aandacht voor de andere kant: denken vanuit de (potentiële) vrijwilliger. Mensen die de training volgen, geven aan dat dat een grote eyeopener is uit de training. In 2022 worden de trainingen voortgezet.

Galant richtte in 2021, in samenwerking met Vught voor Elkaar, de flexibele vrijwilligersploeg 'Blik Vrijwilligers' op. Hiermee kunnen vrijwilligers

en organisaties makkelijk met elkaar in contact komen voor een korte vrijwilligersklus. Vrijwilligers krijgen een vrijblijvend aanbod van korte klussen. Vrijwilligersorganisatie kunnen zo eenvoudig extra handen inschakelen wanneer die hard nodig zijn. Zo kunnen inwoners laagdrempelig kennismaken met vrijwilligerswerk en worden organisaties geholpen.

Workshops Vrijwilligersacademie073

De Vrijwilligersacademie073 organiseert laagdrempelige workshops, waarbij de verbinding tussen vrijwilligers centraal staat en nieuwe vaardigheden worden ontwikkeld. Dit jaar werd een aantal van de workshops gegeven door burgemeester Jack Mikkers en wethouder Ufuk Kâhya. Daarbij ging het onder andere over talentontwikkeling en de toekomst van de stad. Ook kregen vrijwilligers een rondleiding door het Stadhuis. Ze voelden zich hierdoor erg gewaardeerd en gehoord.

Ondersteuning mantelzorg

Dag van de Mantelzorg

10 november 2021 was de landelijke Dag van de Mantelzorg. Op deze dag is er landelijk extra aandacht en waardering voor mantelzorgers. Zij zijn vaak onmisbaar bij het zo goed mogelijk helpen van hun naasten. Dus ook dit jaar was het weer heel terecht dat mantelzorgers in het zonnetje werden gezet en dat er aandacht was voor hun onmisbare inzet.

Bedank ansichtkaarten

Op verschillende locaties waren vijf verschillende soorten bedank-ansichtkaarten verspreid. Met deze kaarten konden zorgvragers hun mantelzorgers bedanken en een hart onder de riem steken. De kaarten waren bijvoorbeeld op te halen bij wijkpleinen, gezondheidscentra en buurthuizen.

DEZE KAARTEN KONDEN OP VERSCHILLENDE PLAATSEN WORDEN OPGEHAALD OM MANTELZORGERS EEN HART ONDER DE RIEM TE STEKEN.

Bedankje mantelzorgers

Op de Dag van de Mantelzorg konden, door de coronamaatregelen, mooie ontmoetingen tussen mantelzorgers, activiteiten en workshops niet

doorgaan. Het welverdiende bedankje voor mantelzorgers was daarom anders dan andere jaren. Alle geregistreerde mantelzorgers konden via Mantelzorg Farent zelf een cadeau kiezen en ophalen bij Farent. Mantelzorgconsultanten en vrijwilligers overhandigden zevenhonderd cadeaus aan mantelzorgers. Mantelzorgers waardeerden dit heel erg. Ook wethouder Ufuk Kâhya bedankte de mantelzorgers voor hun inzet en reikte persoonlijk een aantal attenties uit.

Aandacht voor werkende mantelzorgers

Zo'n honderd medewerkers van de gemeente zijn mantelzorger. Zij combineren werk en gezin met de zorg voor een naaste. Dat kan behoorlijk intensief zijn. Om ze een hart onder de riem te steken, ontvingen deze medewerkers thuis een presentje van de afdeling Personeelszaken.

Daarnaast is in samenwerking met de sector Maatschappelijke Ontwikkeling een online groep gestart voor mantelzorgende medewerkers en andere medewerkers die hier belangstelling voor hebben. In deze groep vinden zij informatie en delen ze ervaringen. Zo vertelt een medewerker over de zorg voor haar moeder, die veel pijn heeft: "Een pijn die maakt dat er nauwelijks nog energie is. Er is al helemaal geen kracht om te doen wat nodig is om zelfstandig zorg te dragen voor de dagelijkse activiteiten. Vandaar dat wij, mijn zusje en ik, inspringen. Mantelzorg, heet dat. Heel fijn ook om die zorg te delen met een zusje. Alleen zou het eigenlijk al niet meer te doen zijn. Ga maar na: een fulltime baan, een partner, een hond, een huis, flink wat reistijd, een dochter op afstand."

Aanpak eenzaamheid

Campagne 'Samen is leuker, samen tegen eenzaamheid'

Steeds vaker voelen mensen zich eenzaam. Meestal is het een verborgen probleem. Om het bewustzijn over eenzaamheid bij inwoners te vergroten, zijn we gestart met de publiekscampagne 'Samen is leuker, samen tegen eenzaamheid'. Elke maand vertelt een inwoner over zijn of haar persoonlijke situatie. Ze vertellen hoe een organisatie, vereniging of club hielp bij het verminderen van gevoelens van eenzaamheid. De video's van deze inwoners delen we breed in onze gemeente. Naast het vergroten van bewustwording over eenzaamheid, hopen we ook te laten zien dat zelf een eerste stap zetten, hoe moeilijk ook, kan helpen. Daarnaast willen we laten zien hoe organisaties, verenigingen en clubs kunnen helpen bij het verminderen van eenzaamheid.

Kijk naar het verhaal van Marcus, bezoeker van Resto VanHarte

Eenzaamheid bij jongeren

Ook jongeren voelen zich in deze periode erg eenzaam en onbegrepen. Join Us is een landelijk initiatief dat jongeren samenbrengt en eenzaamheid bespreekbaar maakt. Jongeren tussen de 18 en 25 jaar, die te maken hebben met eenzaamheid, kunnen elkaar hier opzoeken en met elkaar aan de slag. Dit gebeurt in 's-Hertogenbosch onder leiding van PowerUp073. Een van de jongeren is Hessel. Ook hij voelt zich wel eens alleen. Bij Join Us ontmoet hij elke week leeftijdsgenoten met wie hij leuke dingen doet.

Kijk naar het verhaal van Hessel, deelnemer van Join Us

Ook voor eenzame jeugdigen van 12 tot 18 jaar is pasgeleden een groep gestart. Daarnaast is in december het digitaal platform online gegaan. Hiermee wordt digitaal ontmoeten makkelijker.

Wonen en zorg

Resultaten pilot 'Housing First'

In 2020 zijn we in de regio Meierij en Bommelerwaard gestart met de pilot 'Housing First'. Via deze methodiek zijn de afgelopen twee jaar achttien langdurig dakloze mensen gehuisvest. Zeventien daarvan wonen nog steeds succesvol. Een deelnemer is helaas uitgevallen door blijvende overlast.

Alle deelnemers zijn mannen tussen de 29 en 61 jaar. De zelfredzaamheid van deze mensen op het gebied van financiën, tijdsbesteding, middelen gebruik maatschappelijke participatie en sociaal netwerk is na een jaar wonen toegenomen. Drie deelnemers hebben zelfs na lange tijd hun kinderen kunnen ontvangen in hun eigen woning.

Met deze resultaten zijn de doelstellingen van de pilot behaald. Er staan nog diverse deelnemers op de wachtlijst voor 'Housing First'. We blijven de methodiek daarom doorzetten binnen de nieuwe inkoop van beschermd wonen. Op die manier willen we nog meer langdurig dakloze mensen een eigen plek geven.

Regionaal uitvoeringsprogramma en uitvoeringsbudget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022 vastgesteld

Samen met de gemeenten in de regio Meierij en Bommelerwaard hebben we het regionaal uitvoeringsprogramma en uitvoeringsbudget voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022 vastgesteld. In de Centrumregeling en het Regioplan Doordecentralisatie Beschermd Wonen zijn afspraken vastgelegd over de manier van samenwerken. We monitoren de inhoudelijke en financiële resultaten per kwartaal.

[Lees hier het regionaal uitvoeringsprogramma](#)

De belangrijkste projecten voor 2022 zijn:

- implementatie van de centrale toegang voor de maatschappelijke opvang;
- transformatie van de maatschappelijke opvangvoorzieningen;
- realiseren van time out-plekken voor cliënten waarbij dreigende teloorgang is en die

(tijdelijk) uit de situatie gehaald moeten worden;

- goede inbedding van het tweede hostel in de wijk;
- brede inzet ervaringsdeskundigheid;
- integrale afstemming aanpak 16 tot 27 jaar jeugd en Wmo;
- verbeteren landing in de wijk van cliënten beschermd wonen (diverse acties);
- implementatie woonplaatsbeginsel (verwachte invoeringsdatum is 1 januari 2023).

Armoede en schulden

Energiearmoede

Het is niet acceptabel als inwoners in financiële problemen komen door de stijgende energie-prijzen. In een wethoudersbrief is de gemeenteraad op 4 november 2021 geïnformeerd over de beschikbare informatie over energiearmoede in onze gemeente. Mede daardoor vroeg de raad tijdens de raadsbehandeling van 9 november 2021 aandacht voor inwoners die door de stijgende energielasten in een schrijnende situatie komen. Dat deed de raad met de motie 'Energiearmoede voorkomen'.

Wij zijn voortvarend aan de slag gegaan. Als stijging van de energierekening leidt tot schrijnende situaties, komen we inwoners tegemoet met tijdelijke, financiële ondersteuning. Dit doen we via Eerste Hulp Bij Geldzaken. Daar kijken we mee naar de financiële situatie van inwoners en naar mogelijke oplossingen. Hiervoor richten we een maatwerkvoorziening in. Hier is de gemeenteraad over geïnformeerd via een collegebrief op 14 december 2021. Samen met onze partners willen we het verschil maken op korte en lange termijn.

Online bijeenkomst over energiearmoede

Op 30 november 2021 was er een online bijeenkomst over het thema energiearmoede. Hierbij sloot een brede groep aan professionals aan. Zo waren woningcorporaties, huurders, welzijnswerk, armoede- en schuldenbeleid, energiebeleid, Koo en Eerste Hulp Bij Geldzaken aanwezig. Het doel van de bijeenkomst was om vanuit een breed perspectief een start te maken met een gezamenlijke aanpak voor energiearmoede. Het was voor de deelnemers waardevol om kennis uit te wisselen over maatregelen die partners al inzetten om energiearmoede te bestrijden. De nadruk lag op het verbinden en verstevigen van bestaande maatregelen. Uit de sessie kwam een aantal vervolgstappen. Een daarvan is het bundelen van informatie over manieren om energiearmoede tegen te gaan. Dit kunnen professionals en vrijwilligers dan eenvoudig met inwoners delen. Ook gaven de aanwezige organisaties aan kennis uit te willen wisselen over de uitwerking van de inzet van energiefixers. De projectgroep Brede Woonlastenaanpak gaat aan de slag met het uitwerken van deze aanzet tot een gezamenlijke aanpak.

Vroeg signalering en energiearmoede

Sinds 1 januari 2021 is het wettelijk verplicht voor energieleveranciers om signalen van betaalachterstanden door te geven aan de gemeente. Hierdoor kan de gemeente in een vroeg stadium signaleren dat er problemen ontstaan en contact leggen met de inwoners. In 's-Hertogenbosch waren we al voor de wettelijke verplichting actief met vroeg signalering bezig. Zo stuurt de gemeente een brief met een hulpaanbod naar alle inwoners met betaalachterstanden bij hun energieleverancier. Bij deze brief wordt ook [een flyer](#) meegestuurd met tips om energie te besparen. Heeft een inwoner naast betaalachterstanden bij de energieleverancier ook achterstanden bij bijvoorbeeld huur, water of zorgkosten? Dan wordt naast de brief ook telefonisch of via een huisbezoek contact gezocht met de inwoner.

Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK)

Gemeenten keerden over de periode van 1 januari 2021 tot 1 oktober 2021 TONK-uitkeringen uit aan inwoners voor wie het door bijzondere omstandigheden (waaronder de coronacrisis) niet meer mogelijk was om noodzakelijke kosten (waaronder woonlasten en andere vaste kosten) te betalen.

Team Bijzondere Bijstand heeft in deze periode aan 130 unieke klanten 252 verstrekkingen in het kader van de TONK-regeling toegekend. In totaal ging het hierbij om € 741.609,66. Er zijn 37 aanvragen afgewezen, 9 aanvragen buiten behandeling gesteld en 10 inwoners hebben hun aanvraag ingetrokken.

Alle aanvragen zijn inmiddels afgehandeld en de regeling is sinds 1 oktober 2021 beëindigd. De verwachting is dat deze regeling niet terugkeert. In de meeste gemeenten was het aantal uitkeringen relatief laag.

Turbosaneren: 1 schuld, 1 deal, 1 dag

Hoe sneller we een schuldregeling kunnen afronden, hoe sneller onze klanten weer aan hun toekomst kunnen werken. Hun stress is weg, als er een oplossing is voor hun schuldenlast. Op dit moment zijn we anderhalf jaar bezig

met collectief schuldregelen. We hebben al vijfenveertig landelijke en ongeveer tien lokale schuldeisers aangesloten die van te voren al instemmen met een schuldregelvoorstel. Onze doorlooptijden gaan naar beneden, want er zijn steeds vaker schuldregeldossiers met allemaal collectieve schuldeisers.

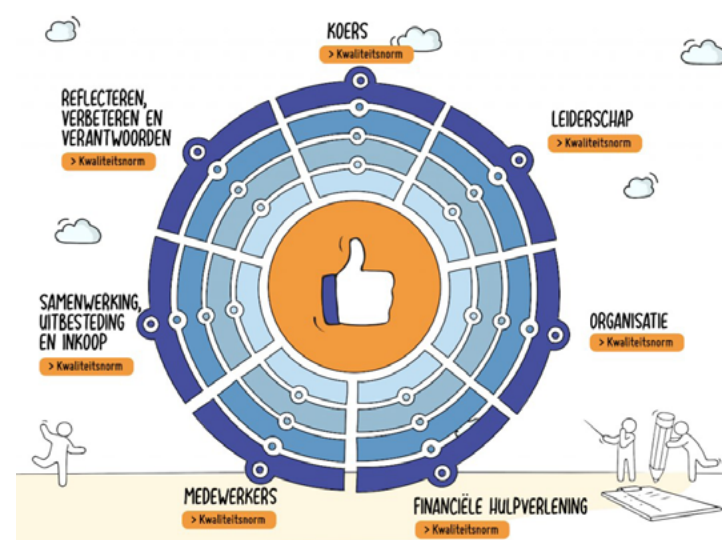
Lees het artikel **1 schuld, 1 deal, 1 dag!**

Een volgende stap is om aan te sluiten bij het schuldenknooppunt. Via dit punt gaat ook het administratieve proces van uitwisselen van gegevens met de aangesloten schuldeisers sneller. Het systeem gaat voor ons werken en we hoeven geen lijsten meer te versturen. Onze uitdaging is nu dan ook om zoveel mogelijk schuldeisers die zijn aangesloten bij de collectieve schuldregeling, ook te laten aansluiten op het schuldenknooppunt.

Geslaagd voor het keurmerk van de Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK)

Auditoren kwamen tot de conclusie dat er een helder beleidskader is, dat in overleg met partners tot stand is komen. Het kader is binnen de afdeling Financiële Dienstverlening goed doorvertaald naar een afdelingsplan en teamplannen met concrete doelstellingen. De leiding geeft duidelijk richting aan de organisatie, aan het financiële hulpverleningsproces en het verbeteren hiervan. Waar mogelijk worden medewerkers daarbij betrokken. Professionals worden zorgvuldig geselecteerd en ingewerkt, en ontwikkelen zich continu. Er vindt adequate borging van de kwaliteit plaats via een opgesteld kwaliteitsplan en bijbehorende kwaliteitscontroles. De klantreis die is opgesteld door (getrainde) eigen medewerkers, geeft goede inzichten over zowel de tevredenheid als de processen.

Op een punt is gevraagd een verbeterplan op te leveren: borging van de afspraken met de ketenpartners. Dit verbeterplan is inmiddels opgeleverd en de auditoren hebben een positief advies afgegeven aan de NVVK. Daarom heeft de NVVK haar keurmerk voor de komende drie jaar weer aan ons gegeven.

IN DE AUDIT VAN DE NVVK WORDEN DEZE PUNTEN BEOORDEELD. MET EEN POSITIEVE BEOORDELING ONTVANGEN ORGANISATIES HET NVVK-KEURMERK.

Leer meer over de audit van de NVVK in deze YouTube-video

Met trots presenteren we onze zelf ontwikkelde Bossche aanpak Budgetbeheer

In november 2021 is de nieuwe methodiek voor het begeleiden van klanten in budgetbeheer naar financiële zelfstandigheid uitgerold bij de afdeling Financiële Dienstverlening. Zo'n methodiek bestond in Nederland nog niet. Daarom zijn we er zelf mee aan de slag gegaan en hebben we deze methode ontwikkeld.

De aanpak houdt in dat we vanaf de start van het traject inzetten op leren en begeleiden. Hiervoor beschrijven we zeven leergebieden in de zelf ontwikkelde Financieel Gezond Scan. Met deze scan houden we tijdens het hele traject de voortgang bij. Onze professionals krijgen met deze aanpak tools in handen om per leergebied gestructureerd aan de ontwikkeling van klanten te werken. Ook zijn er praatplaten gemaakt. Hiermee krijgen klanten meer inzicht in hun eigen budget en in de uitvoering van budgetbeheer. In zes duidelijke stappen komt de werking van jaarbegrotingen, maandbegrotingen en budgetbeheer aan bod. In de aanpak wordt autonomie en eigenaarschap van de klant zoveel mogelijk ondersteund. Inzichten vanuit de wetenschap, zoals stress-sensitieve dienstverlening, zijn in de aanpak verwerkt. Op 16 december 2021 is deze aanpak landelijk gepresenteerd tijdens [het Kerckebosch congres 'De Aanpak van Problematische Schulden'](#).

Werk en inkomen

Poort Richting Activering (PRA)

Het project PRA is een integrale samenwerking tussen Wmo, Reinier van Arkel en Weener XL. Met PRA begeleiden we inwoners met een ondersteuningsvraag over daginvulling binnen een jaar naar werk. We begeleiden de inwoner naar een passende plek. Dat kan beschut werk, regulier werk of vrijwilligerswerk zijn. In dit project verbinden we partijen uit het sociaal domein. Zo zetten we een integrale werkwijze in gang. Deze innovatieve manier van samenwerken sluit goed aan bij de visie en missie van de gemeente 's-Hertogenbosch. Ook sluit het aan bij de doelstelling van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, want het ministerie wil met het landelijk traject 'Breed Offensief' zoveel mogelijk mensen laten meedoen in de maatschappij.

Pilot 'Vitamine R'

In 2025 komt er een nieuw stelsel gesubsidieerde rechtsbijstand. Gesubsidieerde rechtsbijstand is de vergoeding die een burger met een laag inkomen krijgt als hij met hulp van een advocaat juridische procedures wil starten.

Met de pilot 'Vitamine R' neemt Weener XL, samen met de Sociaal Raadslieden van Eerste Hulp Bij Geldzaken (EHBG), deel aan [het project 'Stelselherziening gesubsidieerde rechtsbijstand vanuit de lerende praktijk van gemeenten en hun partners'](#) van Divosa. In de pilot onderzoeken we hoe we responsiever kunnen werken om bezwaarschriften te voorkomen. Daarnaast onderzoeken we of er goede hulp is voor uitkeringsgerechtigden met juridische problemen. Dit wordt ook vanuit het standpunt van de inwoner bekeken. Responsief betekent: wat is nodig om de ander te kunnen helpen? Responsief werken heeft veel te maken met het actuele thema 'de menselijke maat'. We sluiten met deze pilot aan bij het uitvoeringsprogramma 'Met vertrouwen ruimte pakken in de Participatiewet'. Dat werd in augustus 2021 door het college vastgesteld.

We zijn gestart met presentaties van bezwaarzaken die responsief zijn behandeld. Nu kijken we of er iets verbeterd kan worden in de toegang tot

de Sociaal Raadslieden, en in de samenwerking tussen Weener XL, EHBG en de ketenpartners. Vanaf januari 2022 bekijken we of de dienstverlening bij de uitvoering van de Participatiewet beter kan. Hiermee willen we juridische problemen voorkomen. De pilot 'Vitamine R' loopt tot en met augustus 2023.

Serious game: beleef de bijstand

De afgelopen maanden kropen meer dan honderd medewerkers van Weener XL in de huid van Leon en Tirsa; een echtpaar dat door omstandigheden in de bijstand terecht is gekomen. Leon en Tirsa zijn de hoofdpersonen uit [de serious game: 1 uur in de bijstand](#). In dit spel kunnen politici, beleidsmedewerkers, managers en professionals in de huid kruipen van het echtpaar. Ze ervaren hoe het is om vanuit die situatie keuzes te moeten maken en hoe beperkt die keuzeruimte soms is. Samen met medespelers moet het huishoudboekje van het echtpaar sluitend worden gehouden. Het is een unieke ervaring waarbij je niet van de buitenkant naar de doelgroep kijkt of naast de doelgroep staat. Je maakt een uur lang zelf deel uit van de doelgroep.

Opnieuw keurmerk van de Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland (BKN) voor Vindingrijk

Vindingrijk heeft opnieuw het keurmerk van de BKN behaald. Met dit keurmerk onderscheiden kringloopbedrijven zich van andere soortgelijke organisaties. Het keurmerk stelt eisen op het gebied van professionaliteit en veiligheid. Daarnaast zijn kringloopbedrijven verplicht om een doel vast te leggen over hergebruik en duurzaamheid. De auditor van het BKN-keurmerk schreef in het audit-rapport: "Vindingrijk is een perfect georganiseerd kringloopbedrijf dat werkzaam is onder auspiciën van de gemeente 's-Hertogenbosch. De organisatiegraad ligt op een zeer hoog niveau. Vindingrijk heeft als primair doel de mensen die er werkzaam zijn te ontwikkelen op velerlei gebied met als achterliggende gedachte participatie. De doelstelling 'milieu' die voor het BKN-keurmerk van belang is, wordt door Vindingrijk gezien als middel. Alle relevante aspecten op milieugebied, zoals inzicht in afval-

stromen, inzicht in binnenkomende goederen, werken aan een hoog hergebruik (in ontwikkeling) zijn uitstekend in beeld gebracht."

VINDINGRIJK KRIJGT OPNIEUW HET BKN-KEURMERK.

Bestuurlijke berichten en publicaties

College- en raadsinformatiebrieven

5 oktober 2021

[Jeugdbescherming](#)

5 oktober 2021

[Actueel overzicht Bosch corona-herstelfonds en financieel coronareport](#)

- Bijlage 4: [Uitgebreide toelichting op sociaal domein-maatregelen](#)

21 oktober 2021

[Uitvoering jongerenwerk in jongerencentrum de Poort](#)

2 november 2021

[Stand van zaken inkoop specialistische Wmo, beschermd wonen, maatschappelijke opvang en jeugd](#)

2 november 2021

[Stand van zaken jongerenwerk Noord](#)

5 november 2021

[Huisvesting vergunninghouders en verzoek voor tijdelijke noodopvang van asielzoekers op het terrein van Autotron](#)

23 november 2021

[Ontwikkelingen Jeugdbescherming Brabant](#)

23 november 2021

[Meerjarenbegroting jeugdhulp en Wmo 2022-2025](#)

30 november 2021

[Coronabrief aan de raad](#)

14 december 2021

[Maatwerkvoorziening schrijnende energiearmoede](#)

16 december 2021

[Verlengen Inkoopovereenkomst Basisondersteuning met 2 jaren](#)

20 december 2021

[Bestuurlijke informatiebrief COVID-19 VRBN](#)

21 december 2021

[Ontwikkelingen jeugdbescherming Brabant December](#)

Selectie uit raadsinformatiebulletins

Week 42-2021

[Raadsinformatiebulletin 42-2021](#)

- Bericht 2: Intentieverklaring uitvoeringsbudget Sportakkoord 2022

[Extra raadsinformatiebulletin 42-2021](#)

- Bericht 1: Uitspraak beroepschrift beschermingsbewind

Week 46-2021

[Raadsinformatiebulletin 46-2021](#)

- Bericht 1: Principebesluit noodopvang asielzoekers Hypeco-terrein Rosmalen
- Bericht 2: Jongeren aan de slag in jongerencentrum de Poort

Week 48-2021

[Raadsinformatiebulletin 48-2021](#)

- Bericht 2: Digitale gehandicaptenparkeerkaart

Week 49-2021

[Raadsinformatiebulletin 49-2021](#)

- Bericht 3: Beleidsregels Sociaal medische indicatiestelling kinderopvang (SMI) Kinderopvang 2021 's-Hertogenbosch
- Bericht 4: Aanpassing Beleidsregels bijzonder bijstand voor bewindvoeringskosten

Week 50-2021

[Raadsinformatiebulletin 50-2021](#)

- Bericht 4: Procesbesluit t.b.v. hoger beroep bewindvoering in eigen beheer

Week 51-2021

[Extra raadsinformatiebulletin 51-2021](#)

- Bericht 1: De harde lockdown is een harde boodschap voor ons allemaal. Toch zijn ook nu activiteiten voor jong en oud mogelijk deze kerstperiode

Colofon

Redactie

Sector Maatschappelijke Ondersteuning

Reacties kunt u mail naar:

kwartaalberichtsociaaldomein@s-hertogenbosch.nl

E-mail: Kwartaalbericht sociaal domein